BUITENBAND

Orgaan van de Verening van Gepensioneerden ANWB

Veertiende jaargang
september 1994
Verschijnt 4 x per jaar

Redactie
Tine den Boer
Gerda Borsje
Jan Korstjens (eindred.)
Adriaan Pels
Puck de Rover
Harry de Vré

Vaste medewerkers
Jaap Jasperen
Bram Roozendaal
Mario Wijnvoord

Produktie
Zet- en drukwerk
Den Haag Offset B.V.

Bestuur VG-ANWB
mevr. J.Dorpema-Harmsen, voorzitter
W.A. Rombout, vice-voorzitter
mevr. H. Brehler, secretaris
mevr. G.N. Borsje, 2e secretaris
mevr. J.M. Voorwerk-Jonkman, penningmeester
A.C.H. Dona, lid

Secretariaat
Mgr. Bekkerslaan 821
2286 EJ Rijswijk
Tel. 070 - 393 87 19

Postrekening
t.n.v. Penningmeester VG-ANWB
onder nr. 3816027

Kopij voor decembernummer
Inzenden uiterlijk 1 november 1994
naar redactie-secretariaat:
mevr. F.J. Noordervliet
P. Gabrielstraat 17
2596 YA Den Haag
Tel. 070 - 324 74 33

Tine won een prijs

Tine den Boer, onze huisdichter, vindt niet alleen waardering onder de lezers van de Buitenband voor haar verzen. Bij een wedstrijd, uitgeschreven door het Filmhuis in Schiedam, won ze derde prijs. Het bekroonde gedicht staat op pagina 3, die we voor de gelegenheid een beetje aangekleed hebben.

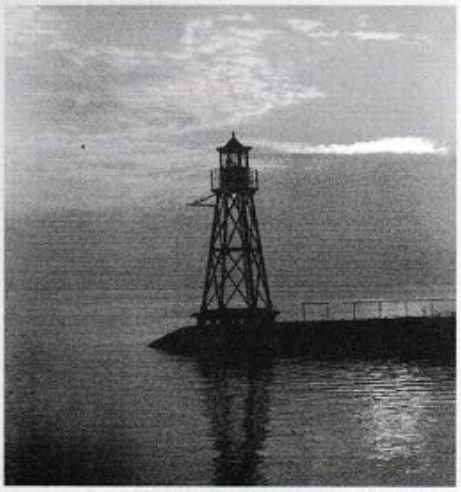

Thuiskomen in de polder

Jaap Kuitert was nauwelijks met vut, of hij verhuisde met zijn vrouw, Alice, naar Biddinghuizen. Wat zoeken mensen die hun hele leven in de Randstad hebben gewoond in zo'n nieuw land als Flevopolder?
De Veluwe, Drenthe, Limburg kunnen we ons nog voorstellen, maar Flevopolder. 'Wij zijn niet zo historisch aangelegd, bovendien gebeurt er hier van alles, waar ergens anders geen ruimte voor is', luidt het antwoord. Maar heeft het er ook niet mee te maken dat het echtpaar Kuitert vaak maanden achtereen op stap is? Staat er geen reis naar de andere kant van de wereld op het programma, dan is er altijd nog de boot, die op het ogenblik in de Middellandse Zee ligt. Hoe die daar kwam is weer een verhaal apart. Het staat allemaal in ons interview, dat gewoontegetrouw weer op pagina 4 te vinden is.

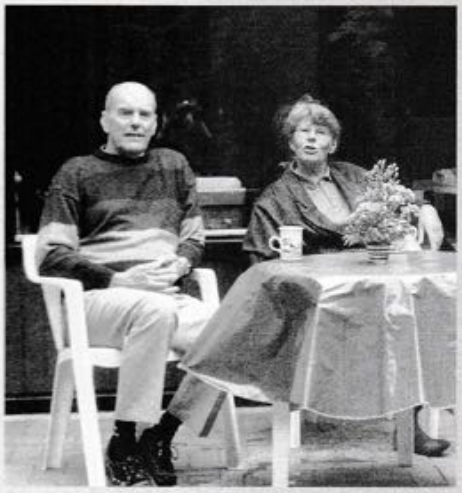

Een dag uit het leven van...

Op 17 september aanstaande wordt de Slag om Arnhem herdacht, die vijftig jaar geleden werd geleverd. Ook Jan van der Have zal op de 17e september aan die zondag in 1944 denken, want die dag staat onuitwisbaar in zijn geheugen gegrift. Jan werkte toen in Arnhem en maakte alles van zeer nabij mee en had die dag zijn eigen belevenis. Op dit ogenblik is hij in Indonesië en staat op deze foto op West-Sumatra, op de plaats waar de rivier de Ombilin uitmondt in het Singkarakmeer. Een dag uit het leven van... Jan van der Have vindt u op pagina 10. Het is de eerste aflevering van wat hopelijk een leuke serie gaat worden.

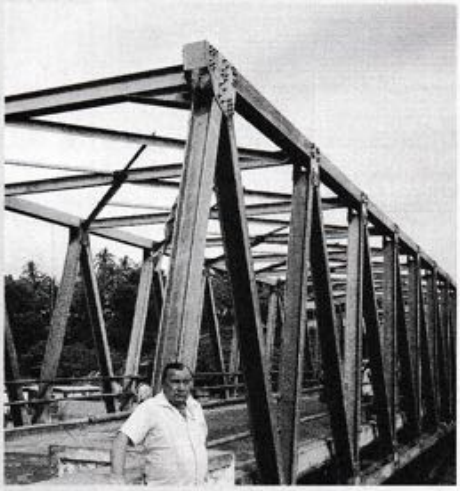

ANWB

Pensioen Privé

Joop en Ans Vroomans

Ans en Joop Vroomans, 12 juni 1994 veertig jaar getrouwd. Zij was het meisje van de zangvereniging en hij de toekomstige militair. De plaats van de eerste ontmoeting: het Rooms Katholiek Militair Tehuis in de Van Akenstraat in Den Haag. Enige tijd later volgde de tweede ontmoeting, tot beider verrassing in de kerk. Dat werd dus voortaan zondag trouw naar de kerk. De verwachte uitzending naar Indië ging niet door, net op tijd werd een bestand afgekondigd. Na nog vier jaar verloofd te zijn geweest, zoals toen gebruikelijk was, trouwden ze. Samen hebben ze alles gedeeld, ook de kinderen: twee dochters en twee zoons. Ze hebben vier kleinkinderen. Hun grootste wens is om in het rustige Flevoland, waar ze sedert maart 1992 wonen, het geluk te blijven delen, samen met hun kinderen en kleinkinderen.

John en Olga Pereira

Onder de tropenzon in het toenmalige Nieuw-Guinea, waarheen John Pereira als beroepsmilitair was uitgezonden, zag hij haar! Het verhaal dat je daar alles met kraaltjes kon kopen ging niet op. Hij moest zijn Olga de Vrede veroveren. En ze werd goed beschermd. Ook was de concurrentie niet gering, maar het lukte hem. Op 23 juni 1954 trouwden ze. Toen hij eind 1955 weer terug naar Nederland moest nam hij zijn Olga, en z'n zoon mee.
John werkte vijfentwintig jaar bij de Wegenwacht. Samen hebben ze vijf kinderen en zes kleinkinderen. Ze vinden veertig jaar getrouwd zijn niet zo bijzonder, vijftig jaar, dat begint wat te worden en vijfenzeventig gaan ze echt vieren, met alle nazaten, in het Brabantse land.

Frankje.

Zeventien miljoen gratis werkuren per maand

Elke maand werken alle 50-plussers samen ongeveer 17 miljoen uur als vrijwilliger. Het meeste werk wordt gedaan in ouderenorganisaties, in kerkelijk verband, voor gehandicapten, in buurtverenigingen en in de sociale dienstverlening. Ook onze overkoepelende pensioenorganisatie zoekt deskundige medewerkers, vooral op het gebied van gezondheidszorg, wonen en woningbouw. Belangstellenden wordt verzocht contact op te nemen met het OVGO-bureau, Ruusbroecklaan 21, 5611 LT Eindhoven, telefoon (040) 110 227.

Actuele Ouderen-almanak

Onlangs kwam de derde, actuele, druk van Ouderen-almanak van de pers. Het eerste boekje verscheen enkele maanden geleden, het is dus al bezig een bestseller te worden.
De 'Kleine almanak voor informatie en advies' bevat praktische informatie over wetten, regelingen, voorzieningen en procedures op sociaal en juridisch gebied. De informatie is toegespitst op de situatie van ouderen en in deze nieuwste uitgave weer bijgewerkt Een greep uit de onderwerpen: thuiszorg, huisvesting, werken, gezondheid, uitkeringen, pensioenen, belastingen, verzekeringen, overlijden. Verder staan er adressen in van organisaties die voor ouderen van belang kunnen zijn.
De Ouderen-almanak is samengesteld door het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIWZ), Postbus 19152, 3501 DD Utrecht, telefoon (030) 306 607. De prijs bedraagt *f* 24,50. Hij is ook in de boekhandel verkrijgbaar.

Pensioen-reparatie voor oudere vrouwen

De pensioenpositie van oudere vrouwen is aanzienlijk slechter dan die van mannen. Van alle vrouwen die veertig jaar of zelfs nog meer, hebben gewerkt, heeft slechts tien procent veertig pensioenjaren kunnen opbouwen. Dit is in flagrante tegenstelling met de opvattingen van het voorgaande kabinet en de sociale partners, die zeggen dat de inkomenspositie van ouderen in de toekomst zal verbeteren.
Het OVGO en het Instituut Vrouw en Arbeid hebben de problematiek van de pensioen-reparatie voor vrouwen onderzocht. Op een bijeenkomst voor de landelijke pers, op 25 augustus jongstleden, hebben het OVGO en het Instituut voor Vrouw en Arbeid de voorstellen die ze aan het nieuwe kabinet zullen voorleggen, openbaar gemaakt. (Zie de volgende Buitenband.)

Wordt uw jongere partner 65?

AOW'ers met een aanvullend pensioen lopen het risico te veel belasting te betalen in het jaar waarin hun partner 65 wordt. Dan wordt de AOW van de jongere partner toegerekend aan de oudste partner en in principe belast met het 50%-tarief dat geldt voor tariefgroep 3: de alleenverdieners. Het is raadzaam een gewijzigde loonbelasting-verklaring naar de Sociale Verzekerings Bank te sturen, voordat u de AOW voor de jongste partner aanvraagt. Er spelen overigens nog meer factoren een rol; overleg met uw belastingadviseur.

SENIOREN praatpaal
055 - 41 43 82
01713 - 1 59 04
010 - 426 59 20
de VG-ANWB luistert

Tine won een prijs

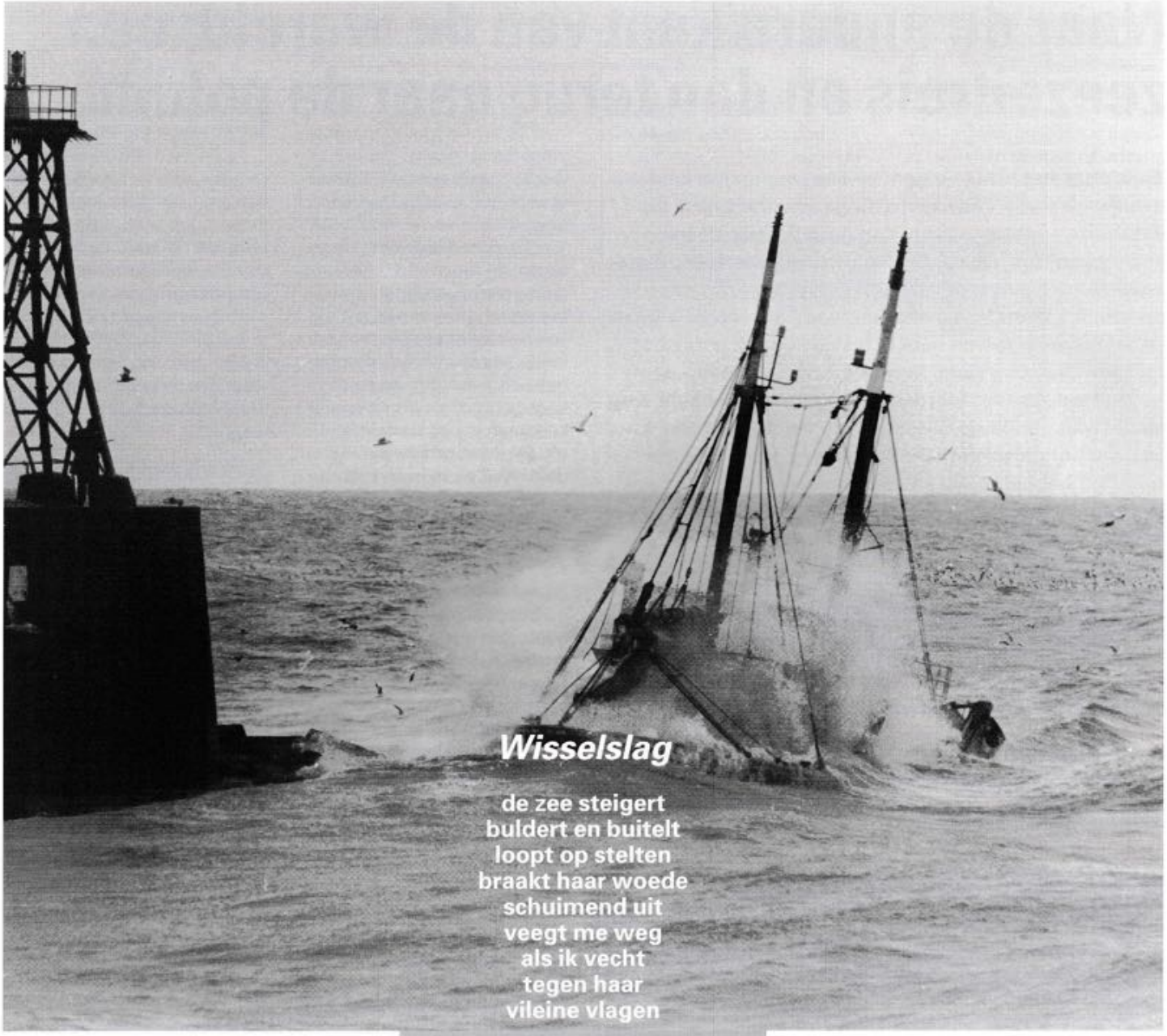

Wisselslag

de zee steigert
buldert en buitelt
loopt op stelten
braakt haar woede
schuimend uit
veegt me weg
als ik vecht
tegen haar
vileine vlagen

nog zo kort geleden
wiegde zij zich
tot aan de horizon
lekte niet en drekte niet
zomerde als zilveren zijde

soms spookt de zee
tot duistere hoogte
soms zijn haar welvingen
ontwapenend schoon

de zee is mijn enige
onvergankelijke vriendin

Tine den Boer
(watercyclus 8 maart 1994)

Het Filmhuis in Schiedam had dit voorjaar het thema 'reizen', in de ruimste zin van het woord. Daar hoort de zee ook bij, dacht ons redactielid Tine den Boer, en stuurde drie gedichten in. Het gedicht Wisselslag kreeg de derde prijs. Dit schreef de jury:
'In de literatuur komt het niet vaak voor dat een vrouw haar liefde voor de zee op papier zet. Schrijvers als Joseph Conrad, Hemmingway en Metville zijn allemaal mannen. Zij zijn er schitterend in geslaagd om mensen die een verbondenheid met de zee hebben, op papier te zetten. En waarom zouden we geen Nederlandse schrijvers noemen? We hoeven immers alleen maar aan Arthur van Schendel en Slauerhoff te denken. Met grote nieuwsgierigheid lazen we dan ook het gedicht Wisselslag van Tine den Boer. In dit gedicht slaagde zij erin om het wisselende beeld - en daardoor misschien het betoverende ervan - in dit gedicht zeer goed weer te geven.'
Aldus het juryrapport. Met een zekere trots nemen wij dit bekroonde gedicht als Tine's bijdrage aan deze Buitenband op. Tenslotte is Tine ook een beetje van ons. De foto is van Harry de Vré.

Op bezoek bij Jaap en Alice Kuitert in Biddinghuizen

Naar de andere kant van de wereld, een zeezeilreis en dan terug naar de polder

'Dijk langs het meer volgen, eerste weg rechts en dat is de Bijsselseweg. Niet de richtingaanwijzers naar Biddinghuizen achternagaan, dan ga je precies de verkeerde kant op.' De routebeschrijving leek thuis zo duidelijk maar brengt me nu aan het twijfelen: hoe kun je op een dijk langs een meer een weg naar rechts krijgen als je dat meer rechts hebt? Net als ik denk dat ik het verkeerd heb begrepen buigt de weg van de dijk af en in de steeds breder wordende lap grond tussen de weg en het meer blijkt de Bijsselseweg verstopt te zijn. En ook het bungalowpark De Boschberg, waar ik moet zijn. Hier hebben Alice en Jaap Kuitert zich na de pensionering van Jaap verborgen. Jaap en ik hebben de meeste van onze jaren bij de ANWB samen gesleten en het is hoog tijd om weer eens wat bij te praten. Jaap is intussen viereneenhalf jaar weg bij de baas en samen met Alice heeft hij het vooral op een zeilen gezet. En dat interesseert mij nu eenmaal. En uiteraard ook wat een vuttend echtpaar bezielt om in Biddinghuizen te gaan wonen? In een bungalowpark notabene.

'Je meld je maar bij de receptie, daar zeggen ze je wel waar huisje 86 staat', had Jaap nog gezegd. Alsof ik

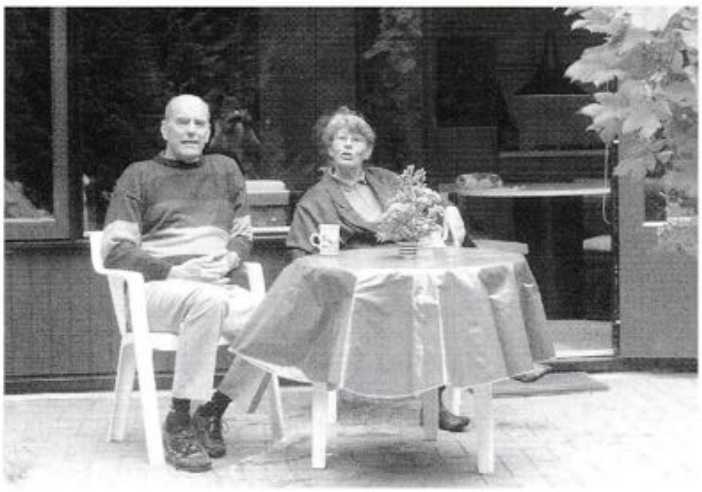

een plaatsje voor de caravan ga vragen stap ik naar de balie. De plattegrond op papier is ingewikkelder dan de werkelijkheid. En het duurt dan ook nog maar even of ik zit achter de koffie bij te komen van de autorit die me twee uur heeft gekost. 'Heb je het kunnen vinden? Zo luidt toch de gebruikelijke openingsvraag? Waar ik uiteraard het antwoord al op weet; anders was je hier niet. Ja, en hier zitten we dan. Wat jij intussen ook al doorhad', Jaap heeft geen moeite het gesprek op gang te brengen en begint meteen uit te leggen wat ze ertoe bewogen heeft van de Randstad naar Flevoland te verhuizen.

'De Randstad is prima, als je werkt. Je moet er dan wel wonen, kun je zeggen als je het negatief benadert. En hoewel we het in Maassluis best naar ons zin hadden, hebben we altijd tegen elkaar gezegd: als het even kan gaan we de Randstad uit. En in februari verliet ik de ANWB en in maart zaten we hier. Waarom hier? We hebben natuurlijk van alles overwogen, het buitenland zelfs, Frankrijk, maar ik heb gemerkt dat je daar afknapt op het gemis aan sociale contacten. En onze familie, kinderen, kennissen zitten nu eenmaal ook hier. Ook hebben aan Drenthe gedacht, maar we wilden toch graag in de buurt van water. Het voordeel van Biddinghuizen is dat het lekker centraal ligt, midden in Nederland. En dat is belangrijk want we trekken er nogal veel op uit. Een ander pluspunt van Flevoland is dat hier van alles gebeurt, waar ergens anders geen ruimte voor is. Hier is een bijvoorbeeld schietcentrum, autotestbaan, vliegveld met vliegschool, dat trekt ons wel. Ook de mensen, er woont hier in de polder een zeer gemengd gezelschap, veel Amsterdammers, opvallend veel Friezen. We zijn niet zo historisch gericht, moet je weten. Het is trouwens frappant dat er hier meer ANWB'ers zitten. Vooral met Joop Vroomans en zijn vrouw hebben we veel contact.'

Alice en Jaap hebben dus bewust gekozen naar 'de polder' te verkassen. Dat het een bungalow in een bungalowpark (met 178 huisjes) werd, komt doordat ze dit tweede huisje al eerder hadden gekocht. 'Het is niet groot maar we hebben alles. Voor het eerst van m'n leven centrale verwarming. We beschouwen het als een klein pied à terre, waar het goed thuiskomen is. We zijn namelijk veel weg, wat je wel weet, we reizen veel en natuurlijk lang met de boot weg.'

Het huisje heeft een L-vormige woonkamer/eetkeuken, twee slaapkamers, sanitair en nog tamelijk veel bergruimte, waarvoor je een trapje nodig hebt omdat die in de kap van het puntdak te vinden is.

Bij het water

Bungalowpark de Boschberg - genoemd naar een zandplaat in de voormalige Zuiderzee die op die plaats lag - ligt in een goed ontwikkeld bos, vrijwel aan het water: het Veluwemeer. De eerste grote plaats is Dronten. 'We rentenieren hier niet, we drontenieren', grapt Jaap, die vooral de nabijheid van water belangrijk vindt. Hoe kan het ook anders als je

hoofdredacteur van de Waterkampioen en chef Watersport bent geweest. We maken een wandelingetje en bekijken het surfstrandje en het jachthaventje dat op een steenworp afstand ligt. Overal staan borden waarvan de teksten aangeven dat je middenin een toeristische trekpleister zit, maar nu al, half augustus is het er stil. Verveel je je hier niet gauw? 'Dat hebben Alice en Jaap nog niet ervaren. 'Zoals gezegd, we zijn veel weg. En we fietsen veel. Dat kun je hier al goed, maar vergeet niet dat de Veluwe aan de overkant van het meer ligt. En dan maken we ook flinke tochten op de fiets. Zo zijn we het IJsselmeer al eens

rond gegaan, van trekkershut naar trekkershut, en hebben we rond Maastricht tochten gemaakt. Ja, en dan de grote reizen: Australië en Nieuw-Zeeland hebben we al gehad en in het najaar gaan we waarschijnlijk weer naar Amerika. Prachtig land om met een camper door te trekken. En dan hebben we het nog niet eens over de boot gehad.

Dertig jaar zeilen

We hebben het onderwerp 'boot' bewust maar even gemeden, wetende dat als we over onze gemeenschappelijke liefhebberij aan de praat zijn, er geen andere onderwerpen meer aan bod komen. Maar nu kunnen we er toch niet langer omheen. Jaap en Alice zeilen al zo'n dertig jaar. Hun huidige schip is een in Zweden, van gewapend polyester, gebouwde Ballad, die ruim 9 meter lang is en bijna 3 meter breed. De diepgang bedraagt 1,55 meter en het kleinste zeiloppervlak 32 m_. Er zijn vijf slaapplaatsen aan boord. Dit even voor de kenners. Het is een zeewaardige boot, voor zover je dit woord mag gebruiken, want in de zeezeilerij geldt het gezegde: ieder schip is zo zeewaardig als zijn bemanning. In elk geval is hun boot berekend op lange tochten over zee. Hoe kom je aan zo'n boot. De watersport heeft altijd nog de naam dat dergelijke jachten alleen voorbehouden zijn aan de zeer rijken. 'Je moet bedenken dat bij zeilers zoals wij, alles om het zeilen draait, zeker de eerste jaren. Daar ontzeg je je nagenoeg alles voor. En voor het benodigde kapitaal kun je je hypotheek verhogen, als je tenminste een eigen huis hebt natuurlijk en er ruimte is. Wij kochten in 1960 ons huis in Maassluis voor een bedrag waar je nu om lacht. Door de geldontwaarding nam de waarde alleen maar toe, terwijl het steeds gemakkelijker werd de rente te betalen. We zijn nooit verhuisd, hebben nooit iets aan het huis verbouwd (we hadden zelfs geen cv), onderhoud hadden we nauwelijks, en zo kun je op gezette tijden met gemak je hypotheek verhogen. En dan is een boot geen auto, je hebt geen afschrijving. Onze eerste boot was een Victoire 22, die kochten we voor ƒ 15.000,-; na vier jaar verkochten we hem voor hetzelfde bedrag. De Kings Cruiser (gebruikt schip) die we toen aanschaften ging met winst de deur uit toen we ons huidige schip kochten. Je moet alleen oppassen niet de fout te maken steeds groter te willen want dan heb je ook een flinke bemanning nodig om zo'n schip te varen. En als de kinderen dan een eigen leven hebben, zit je met zijn tweeën. Ons schip is met twee man goed te varen en omdat je maar twee slaapplaatsen gebruikt, heb je een hoop bergruimte. Wat goed te pas komt als je maandenlang aan boord woont zoals wij soms.'

Scheur in de romp

De eerste zomer dat Jaap vutter was, in 1990, werd gelijk een flinke zeereis gemaakt. Weer eens naar

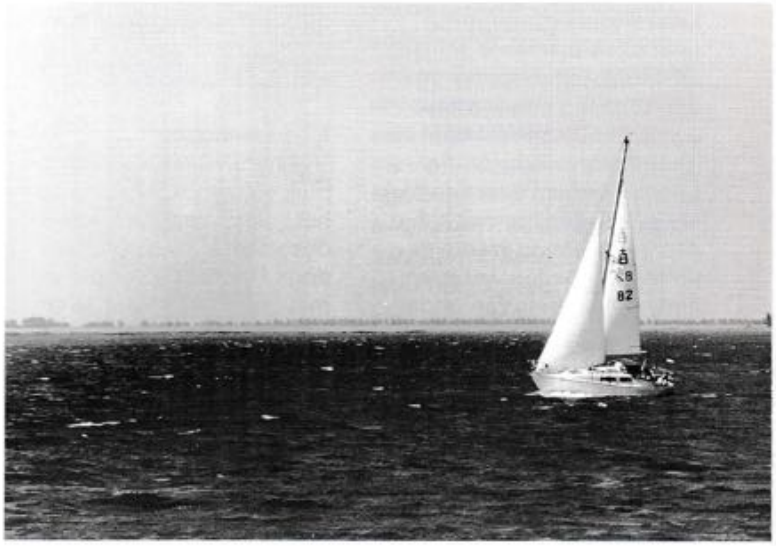

Scandinavië, waar Jaap en Alice aan verknocht zijn. Deze keer was gekozen om vanaf de ingang aan de oostkust van Zweden door het Götakanaal, Vättern- en Vänernmeer en tenslotte door het Trolhättankaanl naar Gotenburg te varen. Het werd een reis die de Kuiterts nog lang zal heugen. Vooral het enerverende staartje, dat echter pas lang daarna kwam. 'Om een lang verhaal kort te maken: bij de ingang van het Götakanaal, in het scherengebied ten zuiden van Stockholm, raakten we met de kiel een rots. Of we naast het vaarwater zaten, of dat de kaart niet helemaal klopte, we weten het niet. Het gaf in elk geval een enorme klap. Dat gaf zulke rare krachten in de romp, dat er achter de kiel een scheur ontstond. Door het lek kwam zo veel water naar binnen dat we het schip al pompend net droog konden houden. Dus gingen we op zoek naar een werf met een kraan en na een halve dag hadden we er een in de kijker. Het personeel was juist van plan met vakantie te gaan, maar gelukkig hebben ze ons nog even op het droge gezet. Ze waren eraan gewend, het hoorde zo'n beetje bij de folklore: "Ah, you hit one of our famous rocks", begreep de olijke werfbaas direct. Vervolgens moest het schip drie weken drogen, alvorens aan repareren gedacht kon worden. We hebben maar van de nood een deugd gemaakt en vanuit Valdemarsvik met een huurauto Zweden bekeken. De verzekeringmaatschappij betaalde keurig ons hotelletje. Een blower stond warme lucht op het schip te blazen en het was niet uit te houden van de warmte aan boord. Met oponthoud van een dikke maand hebben we onze reis afgemaakt.'

Pompen of verzuipen

Met de reparatie in Zweden, een land dat de naam heeft van degelijke jachtbouwers, dacht Jaap weer een betrouwbaar schip te hebben, maar dat bleek een vergissing en bijna een fatale vergissing. 'Het jaar daarop zouden we de boot naar de Middellandse Zee varen. Omdat wij niet van de Golf van Biskaje houden, zou onze zoon Jurgen met een stel vrienden de boot van Falmouth in Engeland naar La Coruna in Spanje brengen. De overtocht naar Falmouth deden we zelf en in La Coruna zouden we de

boot weer overnemen. Alles ging voorspoedig en op een gegeven moment meldde Jurgen per telefoon dat La Coruna was bereikt. Ik deed nog enthousiast dat hij zo'n snelle overtocht had gemaakt, maar dat bleek volkomen misplaatst. Ze hadden maar ternauwernood kans gezien de haven te bereiken. Want wat was er gebeurd; ze kwamen in een hevige storm terecht. In de Golf van Biskaje! Het schip steigerde over de reusachtige golven en enorme krachten teisterden schip en tuigage. Het was allemaal te veel voor de gerepareerde scheur die opentrok en op dezelfde plek als in Zweden had het schip een lek. Maar nu waren de omstandigheden wel even anders. In plaats van onder de kust, zaten ze ver op zee, zeg maar oceaan. Wat moet je doen? Teruggaan, naar Frankrijk? Niet zo'n lekkere kust om aan te lopen in die omstandigheden. En de Noordspaanse kust kwam helemaal niet in aanmerking. Dus maar doorzetten. Provisorisch werd het lek gedicht, met een stuk hout als stempel op het afdichtingsmateriaal en na 48 uur continu pompend bereikten ze La Coruna. Per marifoon had Jurgen al op zee contact met de haven en bij aankomst kon het schip meteen in de kraan. Je moet er niet aan denken wat er had kunnen gebeuren. Een beetje groter lek en het schip was gezonken en de jongens hadden in het reddingvlot moeten stappen. Ze hadden ook het geluk dat de storm maar 24 uur duurde. Je zult begrijpen dat we geen vertrouwen hadden in een reparatie ter plekke. Als ze het in Zweden al niet goed doen, wat heb je dan van Spanjaarden te verwachten? Het eind van het liedje was dat het schip per dieplader is gerepatrieerd en in Nederland goed onderhanden is genomen.'

Nu binnendoor

'We hadden intussen onze buik vol van buitenom naar het zuiden varen en kozen dus voor de route binnendoor. De mast stuurden we met vrachtauto vooruit en op de motor gingen we op weg, zo'n 250 sluizen tegemoet. Dat betekende hard werken met z'n tweeën. Soms had het sluispersoneel zo'n haast dat ze al de schuiven in de deuren opendraaiden als we nog niet vast lagen. Via de IJssel, Waal, Maas, Saône, Rhône bereikten we na twee maanden in de Camargue, vlak bij Marseille de Middellandse Zee. We hadden uiteraard geen haast en hebben onderweg op verschillende plaatsen wat rondgekeken. Bij Martiques ging de boot op de wal, in een zogeheten Port à Sec, een haven op het droge. Je móét daar de wal op, in een mum van tijd staat je boot in een van vele rijen; er staan wel duizend boten.
Vorig jaar hebben we het westelijke deel van de Mediterrannee bekeken. Echt op z'n "vuts", haventje in, haventje uit. Bij Sitges in Spanje zijn we overgestoken naar Mallorca, Ibiza, Formentera. Baai in, oh wat is hier mooi; een half uur verder weer een baai in, oh hier is het ook mooi. Vervolgens weer naar de kust en van even boven Valencia weer langs de kust naar de oude stek: Martiques. We zijn er vijf volle maanden mee bezig geweest.
Dit seizoen zijn we alleen in mei naar de boot geweest; we hadden deze zomer veel vakantiebezoek en dachten voor de afwisseling eens een zomer in Nederland. En een prachtige zomer. De bedoeling is dat we volgend jaar de andere kant op gaan: Corsica, Sardinië, Griekenland, Turkije.'

Gemengde gevoelens

Zo maken Jaap en Alice in feite deel uit van het luxe leven op een jacht(je) aan de Mediterrannee, dat wij wellicht kennen van uitstapjes van de camping naar Cap d'Agde, Sète, La Grande Motte etcetera, waar we ons een poosje vergapen aan de weelde in de jachthaven. Hoe is dat nou? 'We moeten zeggen dat we af en toe wel wat verbaasd zijn over wat je hier ziet. Ach, een mooi zeilschip, een duur jacht, dat weten dat er watersporters zijn die zich dat kunnen veroorloven. Maar je komt mensen tegen waarvan je je afvraagt of die zich wel vermaken met hun "speeltjes". Bijvoorbeeld, die iedere morgen met zo'n zeeraceboot, die je weleens op de televisie ziet, naar een baai scheuren en daar de hele dag blijven liggen en 's avonds weer vol gas terugracen. Als ze voluit draaien lijkt het wel of er een vliegtuig heel laag overkomt. Zoiets bekijk je toch wel met gemengde gevoelens.'
Het is in elk geval geen reden voor het echtpaar Kuitert het zwoele zuiden de rug toe te keren. En niet bang voor de Tramontana's, Scirocco's en hoe die verraderlijke winden daar allemaal heten? 'Die worden ruim tevoren aangekondigd, dan kun je een haven opzoeken. Maar het komt geregeld voor dat je in je zwempak onder een egaal blauwe lucht zit en de zwakke wind ineens verandert in een storm. Een paar uur later is die weer voorbij; in elk geval als de zon ondergaat, gaat meestal ook de wind liggen. Maar er zijn natuurlijk uitzonderingen. We hebben er trouwens een keer dagenlang voor een flinke storm moeten schuilen. En dat midden in de zomer. Maar ja, het hoort er allemaal bij.'
Jaap praat er luchtig over, maar bij het verhaal over zijn zoon keek hij wel anders. Zeezeilen is nu eenmaal niet zonder risico's en hopelijk zullen hij en Alice bespaard blijven voor schipbreuk, scheurbuik, muiterij en andere ellende die volgens onze avonturenboeken bij het zeeleven horen. Maar misschien zijn onze boeken wat verouderd.

Adriaan Pels

Uit de oude schoenendoos

Deze foto is gemaakt 11 maart 1980. De ANWB was toen gastheer voor de AIT Commission on Publishing, een club uitgevers van Europese toeristenclubs, die onderzochten of en op welke manier samenwerking zinvol was. Een en ander leidde tot verschillende gemeenschappelijke activiteiten en uitgaven voornamelijk op cartografisch gebied. Van links naar rechts op de foto: de heren en dames Dietrich (ADAC), Hesse (TCF), Turicchia (TCI), Lagerqvist (STF), Koens (ANWB), Van Waesberghe (ANWB), Halden (AA), Kahl ADAC), Borsje (ANWB), West (AA), Agnati (TCI), Robbins (AA), Stojkovic (AIT), Bos (ANWB), Döring (ÖAMTC), Rietbroek (ANWB). De foto kwam uit de schoenendoos van Jan Koens, destijds chef Uitgeverij.

BIJ-zonderheden

Anekdotes voor de bijkantoren-balies

Illustratie Mario Wijnvoord.

De temperatuur in de huiskamer was 30°C. De vochtigheid was tegen de 80. Ondanks dat de zon het liet afweten was het buiten zo warm dat de vogels bijna van de takken vielen van loomheid. Mijn vriendin nipte aan het glas (koele) wijn en zei: 'Ik zou geen mens voor de tropen zijn. Bij dit weer werken mijn hersenen niet en ik zeg de gekste dingen.'
Dat herinnerde me aan die namiddag in augustus. Wij zaten nog in de 'bonbonnière', zoals het kantoor in de Karel Doormanstraat in Rotterdam in de wandeling heette. Ramen overal waar je maar keek. En eeuwig bonje over de luxaflex. De een wilde die neer, de ander op. Het was ook tropisch die middag. Op de boekhouding zaten ze met de voeten in een teil met water. Maar aan de balie leed men in stilte.
Bloot was nog taboe in die dagen. Vooral een lage hals was ongepast; het enige wat mocht was een jurk zonder mouwen. We legden het bijna af. Mijn collega had bij dit weer last van dezelfde symptomen als mijn vriendin: ze begon de raarste dingen te zeggen.
Er kwam een man binnen met een grote neus, een blikvanger van jewelste in een klein, mager gezicht. 'Juffrouw, mag ik van u een routekaart naar Frankrijk? Snel heen en toeristisch terug', zei hij, (uiteraard) nasaal. Mijn collega stond sloom op om naar de route-trommel te lopen terwijl ze dacht: 'allemachtig, wat een neus' en vroeg naar de lidmaatschapskaart, althans, dat was ze van plan, maar ze vroeg: 'Mijnheer, mag ik uw neus even zien.' Ik fluisterde zacht in de richting van haar oor: 'Die is anders duidelijk zichtbaar.' Toen besefte ze haar fout, begon te schoppen en siste tussen haar tanden: 'hou op, of ik geef je een knal.'
De man had het niet eens bemerkt en gaf haar zijn kaart.

Puck

Oo Wee Wee

Je maakt wat mee als Wegenwacht

Inslaande meteorieten

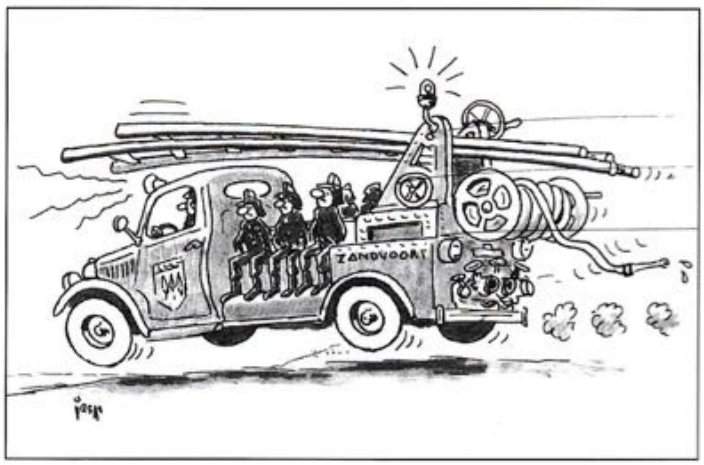

Het was voorjaar 1964. De periode waarin de eerste zelfbedieningspompen in zwang kwamen. Een verschijnsel waar het autovolk nog mee moest leren omgaan. De Wegenwacht moest nogal eens opdraven om de verkeerde brandstof af te tappen en het systeem te reinigen. Zo ook die avond, toen een Duitse vakantieganger op weg naar de 'Löwenbrau' in Zandvoort zijn kampeerbusje volgegooid had met 'billige Sprit', dat achteraf diesel bleek te zijn. Een drankje dat zijn auto beslist niet lustte.
Sjaak en Pol moesten naar de Boulevard om onze oosterbuur uit de nood te helpen. Ze waren samen, omdat Pol pas van de opleiding kwam en onder leiding van een ervaren wegenwacht praktijkervaring moest opdoen. Reden voor Sjaak om te laten zien hoe je zo'n karwei op een nette manier oplost.
Het was in die tijd gebruikelijk de tank gewoon op straat leeg te laten lopen, maar de jonge Polleke had van thuis al het begrip milieu meegekregen. De inhoud van de tank bedroeg ongeveer veertig liter, terwijl de boordemmer maar op tien was berekend. Dat gaf een extra probleem, want rondrijden in een schommelende eend met een klotsende emmer brandstof op schoot, was toch al niet aanlokkelijk. In gezamenlijk overleg besloten de twee voor deze ene keer dan maar te zondigen en de dieselolie over de boulevard te verspreiden. Ze zou dan wel verdampen met een minimum aan schade voor het milieu. Zo spoelde Polleke met bezwaard geweten vier emmers brandstof over de weg uit. De tank van het busje werd gevuld met benzine, de 'Vergaser' schoongemaakt en dat was dat.
Maar de Duitser was nog niet vertrokken of het tweetal begon zich zorgen te maken. Stel je voor dat passerende auto's over die olieplek zouden uitglijden...
Sjaak stelde voor het zaakje in brand te steken. Dan zou het probleem spoedig uit de wereld zijn. Maar het spul wilde niet branden. Pas nadat er een aantal in benzine gedrenkte lappen op straat waren gegooid, kwam het vuur op gang. Met zwaar rokende vlammen begon de boulevard te beantwoorden aan Dante's inferno. Zandvoort sloeg groot alarm. In de torenflats floepten de lichten aan, blauwe zwaailichten raasden naar de plek des onheils.
Als een dief in de nacht repte zich een gele eend met gedoofde lichten in tegenovergestelde richting. De twee inzittenden lazen de volgende dag in de krant iets over 'een geheimzinnige brand op de Zandvoortse boulevard, die waarschijnlijk iets te maken had met inslaande meteorieten' en waarvoor brandweer en politie met groot materieel waren uitgerukt. Over de werkelijke oorzaak tastte men in het duister, want het vuur was al uit toen de optocht arriveerde...'

Tekst en illustratie: Jaap Jaspersen.

BEDRIEGERTJES VAN ROOZENDAAL

De Nieuwe

Al zevenendertig jaar heeft ze in de buurt gewoond. In de straat achter de onze. We zouden haar dus gekend kunnen hebben. Maar nu zit ze in onze flat, als de Nieuwe. Klein, grijs, levendige blauwe ogen en vooral bedrijvig. Ze heeft wat weg van Jessica Fletcher. Ratelt wel niet op een schrijfmachine, lost ook geen moorden op - is daarvoor te ver op leeftijd - maar laat zich horen. 'Goedemorgen!', 'goedemiddag!' zingzangt de Nieuwe bij iedere ontmoeting in het trappenhuis. Dat trappenhuis heeft ook meteen met Mevrouw de Nieuwe te maken gekregen. Ze geneert zich ervoor. Vooral voor de entree achter de centrale deur. Elke week rossen de schoonmakers erdoor, maar voor de Nieuwe blijft het vuil en niet chic genoeg voor haar vrienden en kennissen. Stel je voor wat die zullen zeggen. Dus voor de eerste visite voet op de deurmat kon zetten, had de Nieuwe de gummihandschoenen aan, een sopje in de emmer en de lap met Jif bij de hand. 'Mens,' zei ik nog, 'dat is toch de taak van het schoonmaakbedrijf. Daar betalen we toch servicekosten voor.' Maar de Nieuwe schudde 't grijze koppetje. 'Ik kan het allemaal nog aan. Doe het met plezier.' Ik pruttelde nog even 'als je nou maar niet denkt, dat wij ook ...', maar slikte de rest in. Verstandig naar bleek. Want een paar dagen later zat de Nieuwe op d'r hurken in de keldergang. Alle andere bewoners hadden zich ook al gestoord aan een berg opgestapelde dozen, kratten, schuimplastic en ander emballagemateriaal, daar 'gestald' door de nonchalante 'jongelui' van één hoog. De Nieuwe liet zich echter niet storen. Zei ook niet tegen één hoog 'laat niet als dank...', waar wij oud-ANWB'ers mee vertrouwd zijn geraakt, maar rukte, scheurde en wurmde alles klein en propte de troep in haar eigen Komozakken. 't Zweet gutste van d'r af. Nog voor ik één meewarig woord van medeleven kon loslaten, was haar verontschuldigende antwoord er al: 'Laat me maar, ik doe het met plezier.' Je zou haar nog aan de bonsaiboompjes kunnen zetten of aan het loempiavouwen. Een voorbeeld voor die van één hoog. Maar die zijn de schaamte al voorbij.

Draadloos is eindeloos

Thuis is de bekende PTT-telefoon meestal een apparaat, dat tussen de hoorn en het basistoestel een draadverbinding heeft, die je meteen aan het toestel kluistert als je belt of gebeld wordt. Lastig als je slecht ter been bent, wat traag beweegt, of 'n groot huis met nòg een verdieping bewoont. En wat te doen als tijdens een telefoongesprek de voordeurbel gaat, zie maar hoe je je dan redt.
Dat is op te lossen door die oude, bekende telefoon te vervangen door een zogeheten draadloze telefoon. Draadloos betekent dat de draadverbinding tussen de hoorn en het toestel is vervallen; die verbinding is overgenomen door zender-ontvangertjes, die op werkfrequenties werken. Hiermee is dus de hoorn een mobiel praatding geworden, dat in heel het huis te gebruiken is: in de tuin, in het kleinste kamertje, waar dan ook, als het maar binnen een afstand van twee honderd meter (soms drie honderd) van het toestel is. Voor ouderen een zegen, zo'n type telefoon.

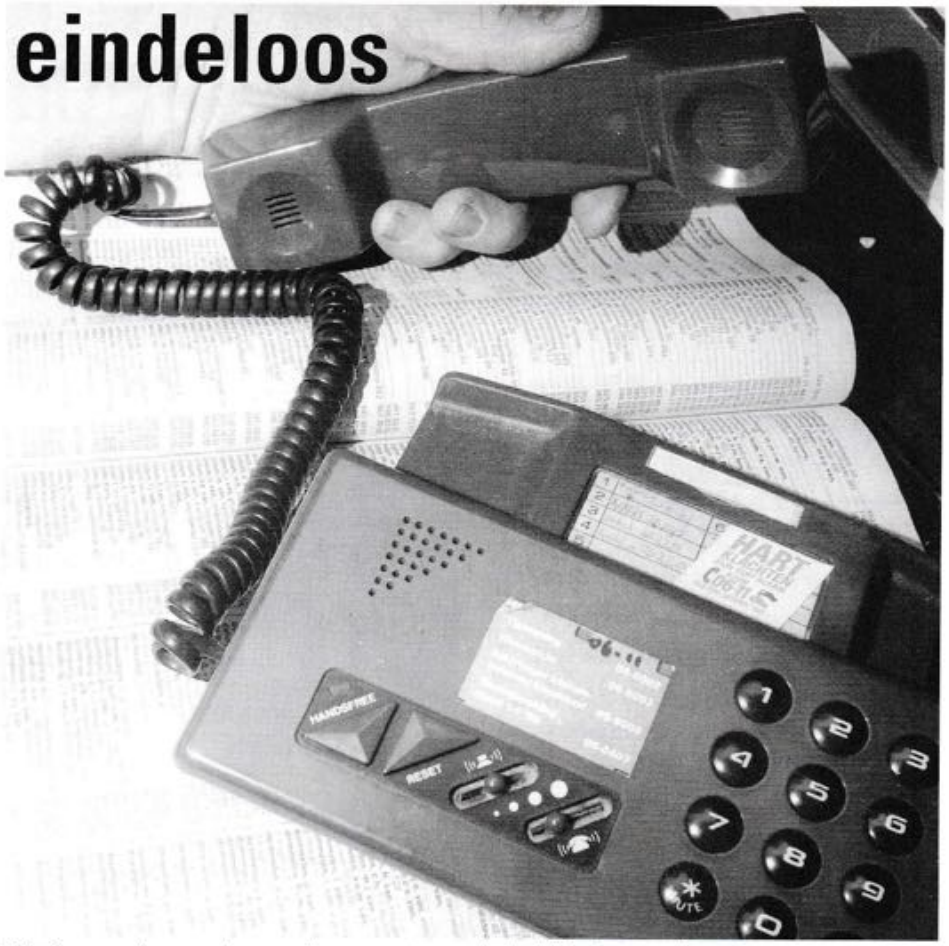

Telefoon met snoer tussen hoorn en toestel: als hij belt moet je ernaar toe, als je telefoneert ben je aan het apparaat gekluisterd.

Twee systemen
Er zijn twee systemen: CT-0 en CT-1. Bij CT-0 liggen de werkfrequenties tussen de hoorn en het basistoestel tussen de 31 en 40 MHz. Deze telefoons zijn gevoelig voor storingsbronnen als computer, magnetron, tv, etcetera. Ongewenst meeluisteren via een andere draadloze telefoon of scanner is mogelijk. De CT-1-toestellen hebben een werkfrequentie van 900 MHz, hebben een helderder geluid en minder kans op storingen. Meeluisteren is niet mogelijk. De twee systemen hebben elk een eigen prijs, de CT-0 begint bij *f* 200,-; de CT-1 bij *f* 500,-. Wie tot de aanschaf van een draadloze telefoon overgaat, moet niet vergeten zijn gehuurde PTT-toestel in de leveren. Als de huur vervalt, is dat nog een klein winstje, bij het genot dat je hebt van je nieuwe toestel. Draadloos is eindeloos.

Harry de Vré

Draagbare hoorn, je neemt hem overal mee naartoe, als het moet naar het kleinste kamertje, zo ben je altijd bij de telefoon. (Foto's Harry de Vré.)

Verschillen in draadloze telefoons

CT-0 is de nieuwe goedgekeurde norm voor goedkopere draadloze telefoons. Aan deze CT-0 telefoons worden alleen eisen gesteld met betrekking tot een goede werking met het openbare telefoonnet, veiligheid en de werkfrequenties. De werkfrequenties tussen de hoorn en het basisstation liggen in de lagere frequentie banden (31-40 MHz) en zijn gevoeliger voor storingsbronnen zoals: computer, magnetron, TV, stereo-apparatuur en andere huishoudelijke apparatuur, dit kan een hinderlijke brom of ruis veroorzaken tijdens het telefoongesprek.

Beveiliging:

De eenvoudigste CT-0 toestellen beschikken over 2 kanalen. Is een kanaal bezet dan kan met de hand of automatisch een ander kanaal gekozen worden. Afluisteren d.m.v. andere draadloze toestellen is mogelijk. Dit is echter met CT-1 toestellen niet mogelijk.

	CT-0	CT-1
frequentie	31-40 MHz	900 MHz
meeluisteren d.m.v. andere draadloze telefoon	mogelijk	niet mogelijk
meeluisteren d.m.v. scanner	mogelijk	niet mogelijk
aantal kanalen	2-12	40
spraak kwaliteit	doffer, gevoeliger voor storingen van bijv. koelkast, magnetron	helderder met minder kans op storingen

Vijftig jaar geleden: de Slag om Arnhem

Een dag uit het leven van... Jan van der Have: zo

Kort na tien uur 's morgens 17 september 1944 steeg vanaf de vliegvelden in Zuid-Engeland de grootste luchtarmada van de Tweede Wereldoorlog op om richting Nederland te gaan. Generaal Dwight D. Eisenhower, opperbevelhebber van de geallieerde strijdkrachten, schreef over die 17e september in zijn dagboek: 'De aanval op Arnhem is ingezet, drie luchtlandingsdivisies kwamen in colonne neer. De Britse 1e luchtlandingsdivisie het noordelijkst, de Amerikaanse 82e en 101e luchtlandingsdivisies meer naar het zuiden. De aanval begon goed, maar er kwam slecht weer tussenbeide. De noordelijkste landing kon niet worden versterkt; de Britse divisie werd gedecimeerd. De operatie slaagde slechts gedeeltelijk.' Er moesten vijf belangrijke bruggen worden veroverd, die bij Arnhem over de Rijn was de belangrijkste. Luitenant-generaal Frederick Browning, deputy commander van de Britse luchtlandingsdivisie, had al eerder beleefd zijn onderkoelde bedenkingen geuit: 'Wanneer bereiken de Amerikanen onze posities rond Arnhem?' vroeg hij veldmaarschalk Montgomery. 'Monty' reageerde kortaf: 'In twee dagen.' Boy Browning bleef op de kaart met de brug bij Arnhem kijken: 'Wij kunnen het vier dagen volhouden, but sir, ik denk dat wij een brug te ver gaan.' Dat het anders zou lopen, kon niemand bevroeden, ook Jan van der Have niet. Hij was als stationschef in Arnhem werkzaam in die dagen en vertelt zijn verhaal over die ene bijzondere dag in zijn leven: zondag 17 september 1944.

JanKo

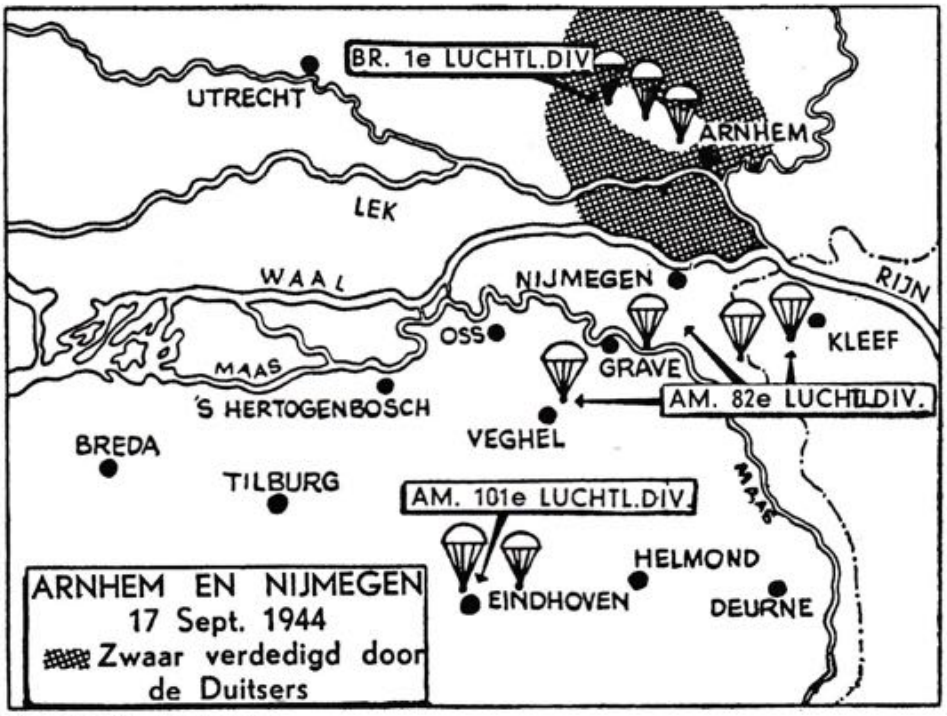

Operatie Market-Garden.

'Die zondag had ik dienst op het stationnetje Oosterbeek-Hoog. Al om acht uur ging de diensttelefoon: 'Met Arnhem hier, luchtgevaar zuid en west.' Ik stak sein 'Lodewijk', de geel-blauw-gele vlag uit, het teken van luchtgevaar. Aanzwellend zwaar gebrom kondigde de geallieerde vliegtuigen aan. Hier en daar blafte het afweergeschut, met daar tussendoor het geratel van boordwapens. 'Tjonge, zei de blokwachter, d'r gaan er weer heel wat over en ze zitten verdraaid laag.'

Ze hadden het gemunt op het vliegveld Deelen. Even later hoorden wij de doffe dreunen van inslaande bommen. Plotseling kwamen er een paar jagers aangieren en begonnen de Duitsers achter ons station met zware mitrailleurs te schieten. We zochten dekking, maar gingen al gauw weer kijken naar de aanzwermende vliegtuigen. Het bijzondere van deze luchtaanval was nog niet tot ons doorgedrongen; we zagen hem als een van de bekende bombardementen. Maar het was wel raak, dat werd snel duidelijk. Zware klappen en rookwolken bij het station Wolfheze.

Ik reed op de fiets naar mijn kosthuis om te gaan lunchen. Het was wat rustiger geworden. Op de grote weg naar Arnhem hoorde ik plotseling een oorverdovend gegier. Ik keek achterom en daar doken vlak achter mij een paar jagers steil naar beneden en vuurden op de Duitsers in de tuinen van de villa's. Ik dook in de straatgoot, geen ideale plek. En ik zie nog altijd die Duitser die zijn hoofd boven de loopgraaf uitstak en gebaarde ook maar in de loopgraaf te komen schuilen.

ndag 17 september 1944

In de Betuwe zag ik overal rookkolommen, aanvallende vliegtuigen, uiteenspattende luchtafweergranaten en wegrennende Duitsers. De mensen die nog op straat liepen werden door de politie gemaand dekking te zoeken, maar ik mocht doorrijden omdat ik bij het spoor werkte. Mijn hospita zei dat we eerst maar eens moesten gaan eten, want dan was dat tenminste achter de rug.

'Tjonge, d'r gaan er weer heel wat over en ze zitten verdraaid laag.'

Daarna ging ik de straat op en toen begon het langzamerhand duidelijk te worden dat zich een gigantische operatie voltrok, die nu onder de codenaam 'Market-Garden' voor altijd in ons geheugen gegrift staat. In de omgeving van Renkum, Heelsum, Wageningen en Oosterbeek waren parachutisten geland. Toen pas begreep ik hoe het kwam dat de vliegtuigen zo 'netjes' achter elkaar vlogen: de zweeftoestellen werden door de lucht getrokken! Bij Oosterbeek leverden de parachutisten al flinke strijd. Op het straat werd het een drukte van belang. Het gerucht vierde hoogtij. Iedereen wist weer wat nieuws te vertellen. En bij iedereen overheerste een eigenaardig, ontroerend gevoel: de bevrijding naderde.
De geallieerde zaten nog geen tien kilometer van ons vandaan. Een paar uur later, rook ik thuis de akelige geur van kruitdamp. Buiten zag ik sluipende gestalten van Duitse soldaten, achter in de tuin en langs de muren van de boomgaard. Plotseling een zwaar schot en gerinkel van brekend glas. Mijn kamerdeur werd opengesmeten en mijn kostbaas zei: 'Direct de kelder in, de Duitsers hebben op me geschoten toen ik uit de erker keek.'
Het geschutsvuur klonk nu steeds duidelijker, we hoorden ook granaten door de lucht gieren en met een doffe klap ontploffen. Kleine Riekie begon te huilen, mijn hospita probeerde haar te sussen en drukte haar liefdevol tegen zich aan. Geen woord werd er gesproken en in angstige spanning wachtten wij af.

Even snel als het begon, hield het knallen op en een benauwende stilte viel. Toen bonkte iemand met een geweerkolf op de buitendeur en brulde: 'Aufmachen.' We hoorden zware voetstappen boven ons, een deur ging open en weer dicht en dan: 'Wo sitzt ihr?'. Een nijdige, bevelende stem. Ik verzamelde al mijn moed: 'Hier im Keller.' 'Komm heraus und Hände hoch.'
Achter elkaar gingen we naar boven. Een feldwebel hield een pistool op ons gericht, twee Duitsers stonden ons gemeen te bekijken. De feldwebel begon een verhoor: 'Ihr habt einen Tommy im Hause versteckt, es ist von eurem Hause geschossen worden. Wir werden suchen und wenn wir den Tommy finden werdet ihr alle erschossen.'
We stonden een ogenblik stom verbaasd. Maar toen ging mij ineens een licht op. De Duitsers dachten dat er vanuit ons huis was geschoten, terwijl het precies andersom was. Immers, toen mijn kostbaas uit de erker keek werd er door de Duitsers op hèm gevuurd, omdat zij dachten dat hij een Engelsman was. Ik begon de zaak uit te leggen. Mijn woorden maakten indruk. En terwijl de Duitsers aanstalten maakten om, nu via de voordeur, te verdwijnen, zei een van hen nog: 'Seid ihr vorsichtig, jetzt gibt's Krieg.'

Jan van der Have

Jan van der Have is een bekende ANWB'er en lid van onze vereniging. In zijn 23 jaren bij de ANWB was hij twee jaar assistent-kantoorhoofd GVI, vier jaar chef Centrale produktie Reis- en toeristiche documenten, zes jaar kantoorhoofd in Amstelveen en elf jaar inspecteur Bondsinstellingen. Op dit moment leidt hij zijn veertigste (!) reis naar Indonesië. Op 17 september 1944 werkte hij op het NS-station in Arnhem. Na de HBS en twee jaar Philips volgde hij de NS-Opleidingsschool om stationschef te worden. Hij slaagde en werd op 1 september 1944 in Arnhem aangesteld.

Op de foto's: Jan van de Have in het Airborne Museum in Arnhem laat zijn gedachten terug gaan naar die bijzondere dag in zijn leven: 17 september 1944. (Foto's Harry de Vré.)

Cryptogram

Partijlid

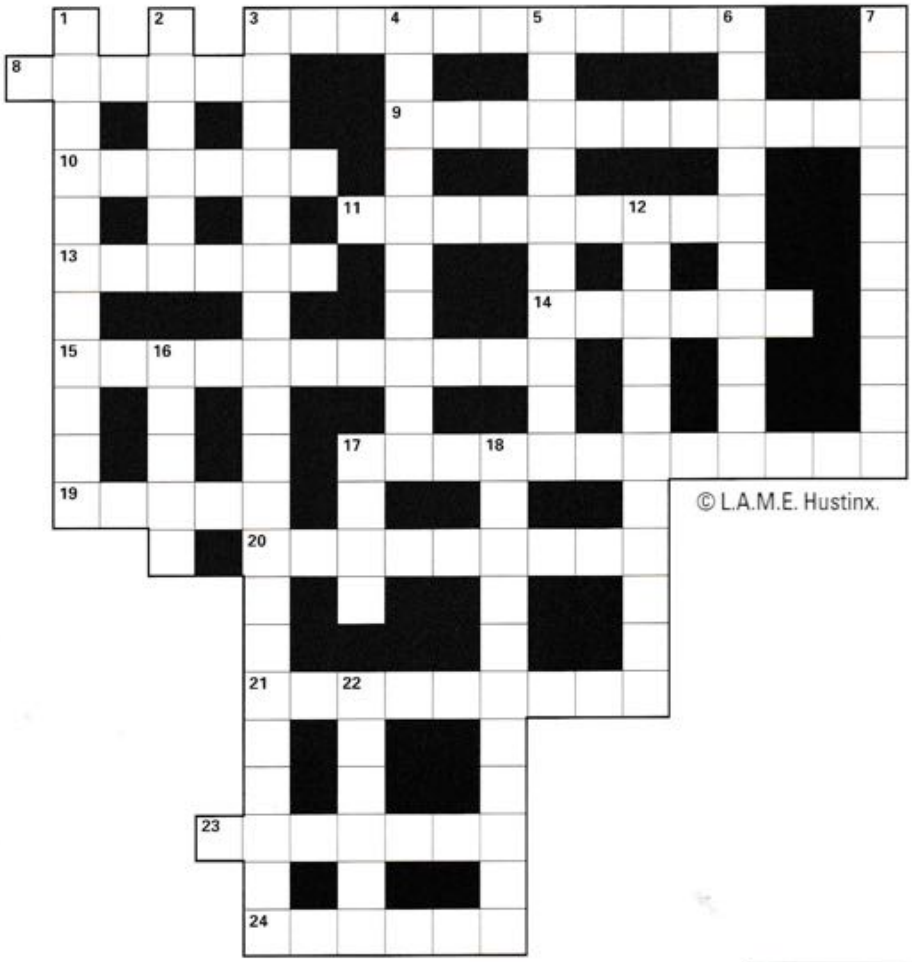

© L.A.M.E. Hustinx.

Horizontaal
3. Groep die op de verloskundige afdeling werkt. (11)
8. Grote moeder. (6)
9. Organisator. (11)
10. Hierin verplaatst zich het schuim der natie. (6)
11. Hieraan kan een heel volk eten. (9)
13. Party bij de Weight-Watchers. (6)
14. Haar man draagt doeken. (6)
15. Gespecialiseerde onderwijzer aan de Landbouw Hogeschool? (11)
17. In deze winkels verkoopt men alleen mager vlees. (12)
19. De indruk die men van de NS krijgt. (5)
20. Sein dat het eten is opgediend. (9)
21. Laatste rustplaats van een geestelijke. (9)
23. Hierin zit een depressief dier. (7)
24. Alleen deze vermogens tellen. (6)

Verticaal
1. Diamantwerkers in dienst van een dame. (11)
2. In dit dorp regent het pijpestelen. (6)
3. Het weghalen van een aantal hoofdletters. (20)
4. Kraamfeest. (10)
5. Deze man houdt van erwtensoep. (10)
6. Bevelhebber. (10)
7. Boezemvrienden. (10)
12. Partijlid. (11)
16. Zo vraagt een uil aandacht. (5)
17. De weg die een ontslagene moet gaan. (4)
18. De prijs van een deel van een bruidsjurk. (11)
22. Poezelige wentelteef. (6)

Oplossingen vóór 1 november naar mevrouw G.N. Borsje, Norenburg 237, 2591 AM Den Haag. De winnaar ontvangt weer een cadeaubon.

Oplossing van Slang in de Betuwe

Horizontaal
1: wcbrillen;
6: stemorganen;
7: laatstgenoten;
9: debiteurstaat;
11: nonacceptatie;
13: neiging;
14: schimmeldraad;
18: rampzaligheid;
19: dienstverzuim.

Verticaal
2: clementine;
3: roerstel;
4: effen;
5: radioontvanger;
6: schadebon;
7: landenwedstrijd;
8: naatjevandedam;
10: reptiel;
12: aanwippen;
15: maart;
16: dager;
17: are.

Het was blijkbaar een pittig cryptogram: maar een handvol inzendingen. De winnaar, mevrouw Lotte Roozendaal, mag dan ook met ere worden genoemd. Onze gelukwensen.

Herdruk

Modelwoning

In het proefproject 'Centrum Techniek voor en door ouderen', dat sinds 25 mei in Eindhoven loopt, wordt nu nog alleen aandacht geschonken aan het thema 'veilig en comfortabel wonen'. Daartoe is een modelwoning op ware grootte met een daarbij behorende tentoonstelling opgebouwd. Onderwerpen die daarbij aan de orde komen zijn: valpreventie, inbraakveiligheid, gebruikersvriendelijkheid van apparatuur en eenvoudig aan te brengen bouwkundige en inrichtingstechnische voorzieningen. De modelwoning draagt het Seniorenlabel zoals ontwikkeld door de samenwerkende ouderenorganisaties en de SEV. Dat betekent dat aan een aantal basiseisen met betrekking tot veiligheid, comfort, toegankelijkheid en aanpasbaarheid, voldaan is. Behalve in het 'Centrum Techniek' wordt de modelwoning getoond op de BouwRAI'94 en in het najaar op een viertal andere lokaties in Nederland.
Het 'Centrum Techniek voor en door ouderen' is overigens ondergebracht in de gebouwen van de Technische Universiteit te Eindhoven. Men kan het centrum bezoeken, maar daarvoor dient men vooraf contact op te nemen met Ingrid Brouwers, telefoon (040) 47 20 15.
KBO Wegwijzer